

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก : กรณีศึกษา กลุ่มบูรพา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ทั้งนี้ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก และสถานีโทรทัศน์พิจารณา รายการโทรทัศน์ให้มีความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัยต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีบุตร-หลาน อายุระหว่าง 6-12 ปี โดยศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียน ในสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มบูรพา เขตบางกะปิ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านบางกะปิ โรงเรียนวัดเทพศิลา โรงเรียนวัดบึงทองหลาง และโรงเรียนวัดศรีบุญเรือง จำนวนทั้งสิ้น 382 คน โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื้อหาในแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเด็กในอุปการะ และอายุของเด็กในอุปการะ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ของเด็ก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยศึกษาปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (1) รูปแบบในการนำเสนอ (2) เนื้อหาสาระของรายการ (3) ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร (4) การมีส่วนร่วมในรายการ (5) ความยาวในการออกอากาศ (6) วัน-เวลาในการนำเสนอ (7) การใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ และ (8) การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่แพร่ภาพในปัจจุบัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ปกครอง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.54 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 39.55 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 47.46 เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 39.27 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000-15,000 บาท ร้อยละ 34.18 มีเด็กในอุปการะ จำนวน 1-2 คน ร้อยละ 68.08 และเด็กมีอายุระหว่าง 9-12 ปี ร้อยละ 59.04

2. พฤติกรรมการรับชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

เด็ก ส่วนใหญ่ชอบดูรายการโทรทัศน์ทางช่อง 3 ร้อยละ 34.47 โดยในวันจันทร์-ศุกร์ จะดูช่วงเวลา 16.00-17.00 น. ร้อยละ 47.18 วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จะดูช่วงเวลา 8.00-10.00 น. ร้อยละ 60.45 ดูโทรทัศน์วันละ 15-30 นาที ร้อยละ 34.46 ในการดูโทรทัศน์แต่ละครั้งจะดูจนจบรายการ ร้อยละ 69.49 โดยดูกับพี่ๆ น้องๆ ร้อยละ 48.87 ส่วนใหญ่ผู้ปกครองไม่จำกัดเวลาในการดู ร้อยละ 69.49 สาเหตุที่เด็กดูโทรทัศน์เพราะความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ร้อยละ 41.24 รูปแบบ รายการโทรทัศน์ที่เด็กชอบดูคือการ์ตูน ร้อยละ 25.54 และในการดูโทรทัศน์แต่ละครั้งผู้ปกครองมีส่วนร่วมหรือให้คำแนะนำ ร้อยละ 77.69

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$) โดยผู้ปกครองมีความชอบรายการ โทรทัศน์ที่มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาชอบด้านเนื้อหาสาระของรายการ ($\bar{X} = 4.11$) ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ ($\bar{X} = 4.05$) ด้านการใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ ($\bar{X} = 3.99$) ด้านผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร ($\bar{X} = 3.97$) และ ด้านรูปแบบการนำเสนอ ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ ส่วนด้านวัน-เวลาในการนำเสนอ และด้านความยาวในการออกอากาศ ผู้ปกครองมีความชอบในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$ และ 3.46)

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

4.1 ผู้ปกครองที่มีเพศ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอายุของเด็กในอุปการะต่าง กันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ผู้ปกครองที่มีอายุ ระดับการศึกษา และจำนวนเด็กในอุปการะต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก : กรณีศึกษากลุ่มบูรพา เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก

ผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก โดยรวมชอบในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆ ทั้ง 8 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านรูปแบบการนำเสนอ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองชอบให้รายการโทรทัศน์มีรูปแบบการส่งเสริมให้เด็กแสดงความสามารถ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่เด็กได้แสดงความสามารถของคนทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ แต่ผลจากการศึกษา พบว่าผู้ปกครองไม่ชอบให้รายการโทรทัศน์มีตลกเข้ามาแทรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตลกมักจะใช้คำพูดที่กำกวม สองแง่สองง่าม อีกทั้งการเล่นหรือกิริยาที่แสดงออกบางครั้งไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ทำให้เด็กลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวได้ และในการดูโทรทัศน์ผู้ปกครองไม่ได้ดูโทรทัศน์กับเด็กตลอดเวลา ทำให้ไม่ได้ชี้แนะหรืออธิบายให้เด็กๆ ทราบข้อเท็จจริง ทำให้ผู้ปกครองไม่ชอบให้รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมีตลกเข้ามาแทรก สอดคล้องกับที่ อรชума บุทธวงศ์ (2525) กล่าวว่ารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กควรเป็นรายการที่เน้นการแสดงออกของเด็ก โดยอาจจะทำในรูปของชมรมหรือสโมสร มีกิจกรรมให้เด็กได้ทำหรือแสดงความสามารถในด้านต่างๆ

1.2 ด้านเนื้อหาของสาระของรายการ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นุชนทริกา แทนมณี (2547) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจรายการวิทยุโทรทัศน์สำหรับเด็กของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ในกรุงเทพมหานคร โดยผู้ปกครองชอบให้รายการโทรทัศน์ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเน้นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในปัจจุบันเน้นความตื่นเต้น ผจญภัย และมีการต่อสู้ที่รุนแรง อาจทำให้เด็กจดจำและลอกเลียนแบบพฤติกรรมตัวการ์ตูนได้ ดังนั้น รายการโทรทัศน์ควรสอดแทรก หรือแฝงการสั่งสอนในเรื่องของความคิด สอนให้รู้ดีสิ่งชั่วร้าย เน้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์

1.3 ด้านผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก สิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้ปกครองชอบ คือผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรควรใช้ภาษาไทยได้ชัดเจน สอดคล้องกับ จารุวรรณ ดันเยี่ยม (2541) ที่พบว่า ผู้ดำเนินรายการควรพูดจาไพเราะอ่อนหวาน และใช้ภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามอักขระวิธีเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้ดำเนินรายการมักจะใช้

ภาษาไทยไม่ถูกต้องตามอักขระใช้คำแสดง ส่งผลให้จดจำและถ่ายทอดถึงกันอย่างกว้างขวางในกลุ่ม เด็กวัยเดียวกัน ทำให้มีศัพท์หรือคำละนองแปลกใหม่จนบางครั้งมีผลให้ภาษาไทยผิดเพี้ยนไปและ เด็กจดจำสิ่งที่ผิดๆ นั้นได้

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในรายการ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ปกครองชอบให้รายการโทรทัศน์ส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถ หรือนำผลงานมาเผยแพร่ให้เพื่อนๆ ได้ดู ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จารุวรรณ ดันเขียน (2541) ที่ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อความสนใจรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 7 พบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดกับ รายการ โทรทัศน์ที่ เปิดโอกาสให้เด็กเข้ามามีส่วนร่วมในรายการ สันตต์ ทองรินทร์ (2533) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ผู้อุปถัมภ์รายการที่มีต่อรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้อุปถัมภ์รายการเห็น ด้วยกับวิธีการนำเสนอที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในรายการ นอกจากนี้ นราพร สังข์ชัย (2539) ยังพบว่า เด็กจะชอบรายการ โทรทัศน์ที่มีเด็กซึ่งอยู่ในวัยใกล้เคียงกับตนเองปรากฏอยู่ในราย การ เพราะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้เป็นส่วนหนึ่งของรายการที่ชมอยู่ และถ้าเด็กๆ ได้ออกมาแสดง ความสามารถของตนจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนมากยิ่งขึ้น

1.5 ความยาวในการออกอากาศ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยผู้ปกครองชอบให้รายการ โทรทัศน์มีความยาวไม่เกิน 30 นาที ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก เด็กในช่วงอายุ 6-12 ปีเป็นวัยที่กำลังเล่นซน สนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นถ้ารายการ โทรทัศน์มี ความยาวเกินไปจะทำให้เด็กๆ นิ่งดูโทรทัศน์โดยไม่เปลี่ยนไปทำกิจกรรมอย่างอื่น

1.6 วัน-เวลาในการนำเสนอ ผู้ปกครองมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้ปกครองชอบให้รายการ โทรทัศน์ออกอากาศทุกวัน โดยในวันธรรมดาช่วงเวลา 16.00-17.00 น. และวันหยุดราชการ เวลา 9.00-11.00 น. สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชาญ จันท์เจียวใช้ (2522) ศศิธร พวงผกา (2535) อรทิน สักดิ์เอี่ยม (2537) ซึ่งต่างพบว่าช่วงเวลาที่เหมาะสมในการจัด รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กมากที่สุดคือช่วงเลิกจากการเรียนหนังสือในวันธรรมดา และช่วงเช้าใน วันหยุดหลังจากรับประทานอาหารเช้าแล้ว ซึ่งเด็กยังไม่มีกิจกรรมอื่นมาจูงความสนใจ

1.7 การใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย ชอบให้รายการ โทรทัศน์ใช้เทคนิคภาพ แสงและเสียงประกอบที่ตื่นเต้น เร้าใจ เวที ฉากสามารถ หมุน และสับเปลี่ยนได้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญชริกา แทนมณี (2547) ที่ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจรายการวิทยุโทรทัศน์สำหรับเด็กของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 ใน กรุงเทพมหานคร ผลจากการศึกษาพบว่าเทคนิคพิเศษต่างๆ ที่เด็กชอบ ได้แก่ เทคนิคด้านภาพที่

เข้าไปในโลกเสมือนจริง เทคนิคด้านเสียงต้องการให้มีเสียงดนตรีใหม่ๆ และต้องการให้ฉากเป็นโลกเสมือนจริง

1.8 การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ผู้ปกครองมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยไม่ต้องการให้รายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กมีการล้อแหลมทางเพศ และต้องการให้ผู้ดำเนินรายการตรวจสอบแทรกคำเตือนกรณีที่เด็กอาจจะลอกเลียนแบบตัวการ์ตูน และใช้ภาษาที่สุภาพ/ใช้ภาษาไทยถูกอักขระ/ไม่ควรมีคำแสลงหรือคำพูดที่แปลความหมายได้หลายอย่าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 ด้านรูปแบบการนำเสนอ

1.1.1 ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถในด้านต่างๆ

1.1.2 รายการโทรทัศน์ที่นำตลกเข้ามาเสริม ควรพิจารณาการแสดง กริยาคำพูดที่ใช้ในการแสดงด้วย

1.2 ด้านเนื้อหาของสาระของรายการ

1.2.1 รายการโทรทัศน์ที่เน้นในเรื่องการผจญภัย คอสู์ เช่น หนังสัปดาห์ภายในต่างๆ ควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนแพร่ภาพออกอากาศ เนื่องจากเด็กๆ ที่ชมแล้วจะลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าวได้

1.2.2 เด็กในช่วงวัย 6-12 ปีเป็นวัยที่มีความสนใจเรื่องที่ห่างตัวไปสู่โลกภายนอก ดังนั้น เนื้อหาสาระของรายการควรเป็นเรื่องง่ายๆ แต่แฝงการสั่งสอนในเรื่องของคุณธรรม ความดี ความซื่อสัตย์เพื่อสอนให้เด็กจดจำแบบอย่าง

1.2.3 ผู้จัดรายการ ควรศึกษาพฤติกรรมของเด็กเพื่อจะได้จัดรายการให้มีเนื้อหาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของเด็กในแต่ละช่วงวัยต่อไป

1.3 ผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกร

1.3.1 ควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขระ

1.3.2 ไม่ควรใช้คำแสลง หรือคำที่แปลความหมายได้หลายอย่าง

1.3.3 ควรให้เด็กดำเนินรายการร่วมกับผู้ใหญ่

1.4 การมีส่วนร่วมในรายการ

1.4.1 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือผลิตรายการ

1.4.2 ให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง

1.5 ความยาวในการออกอากาศ

1.5.1 ระยะเวลาในการนำเสนอไม่ควรมีความยาวเกินไป เพราะจะทำให้เด็กลืมเนื้อหาในตอนต้น และเด็กจะไม่ทำกิจกรรมอื่นๆ

1.6 วัน-เวลาในการนำเสนอ

1.6.1 วันธรรมดาควรมีเฉพาะตอนเย็นซึ่งเด็กกลับจากโรงเรียน และควรมีเพียงช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้น เพื่อมิให้เด็กนั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์มากเกินไป

1.6.2 วันหยุดราชการ ควรออกอากาศเป็นเวลา เช่น ช่วงเช้าหลังอาหารเช้า และช่วง เวลาตอนเย็น เพื่อป้องกันมิให้เด็กๆ นั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์ตลอดเวลา

1.7 การใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ

1.7.1 ไม่ควรใช้เทคนิคพิเศษต่างๆ ที่เกินจริงมากเกินไป เนื่องจากเด็กยังแยกแยะไม่ได้

1.8 การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

1.8.1 ควรสอดแทรกคุณธรรม การเป็นพลเมืองดี และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

1.8.2 ไม่ควรใช้คำพูดที่แปลได้หลายความหมาย หรือคำพวน คำแสลงใดๆ ทั้งสิ้น

1.8.3 ไม่ควรมีภาพ หรือกิริยาที่ล่อแหลมทางเพศ

1.8.4 ผู้ดำเนินรายการควรชี้แนะดี-ชั่ว/ถูก-ผิด ให้เด็กๆ ได้เห็นเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเฉพาะผู้ปกครองใน 4 โรงเรียนเท่านั้น ดังนั้น ควรทำการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ในครอบคลุมทุกพื้นที่

2.2 ควรศึกษาความต้องการของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก

2.3 ควรวิเคราะห์รายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กแต่ละรายการ

2.4 ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็ก อาทิ ผู้ผลิตรายการ ผู้อุปถัมภ์รายการ ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน เป็นต้น

2.5 ปัจจุบันรายการ โทรทัศน์สำหรับเด็กมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่หลากหลาย โดยเฉพาะรายการที่มีได้ผลิตขึ้น โดยคนไทย ดังนั้น ควรทำการวิเคราะห์รายการ โทรทัศน์ประเภทดังกล่าว เนื่องจากมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน